

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ของชาวบ้าน ในหมู่บ้านเทคโนโลยี ศึกษาโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชนบท ในหมู่บ้านเทคโนโลยีของ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน" มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ของชาวบ้าน 2) ศึกษาประเภทของเทคโนโลยีใหม่ที่ชาวบ้านยอมรับไปใช้ 3) ศึกษาถึงคุณลักษณะของเทคโนโลยีใหม่ที่มีผลต่อการยอมรับของชาวบ้าน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจแบบ One-Shot-Posttest โดยศึกษาจากประชากรในหมู่บ้านเทคโนโลยีจำนวน 9 หมู่บ้าน ที่เข้ารับการอบรมและนำเทคโนโลยีใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากรายชื่อของชาวบ้านจำนวน 166 คน และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คำร้อยละอธิบายลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการเปิดรับข่าวสารและการเป็นเจ้าของสื่อ ลักษณะการเดินทางติดต่อสื่อสารกับชุมชนอื่น ปัจจัยทางเทคโนโลยีและความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังให้ค่า ไค-สแควร์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ชาวบ้านที่ยอมรับเทคโนโลยีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือภรรยาของหัวหน้าครอบครัว อาชีพหลักคือ ทำนา โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ 10,000-30,000 บาท การศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา 4 เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวบ้านจะเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านและมักจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มกิจกรรมที่ชาวบ้านเข้าร่วมมากที่สุดคือ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ รองลงมาคือ กลุ่มแม่บ้าน ประเภทเทคโนโลยีที่ชาวบ้านยอมรับและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันมากที่สุดคือ เทคโนโลยีการแปรรูปและถนอมอาหาร

ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเจ้าของสื่อวิทยุในอัตราร้อยละ 80 ในขณะที่เป็นเจ้าของสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 60 ตรงข้ามกับการเป็นเจ้าของสื่อหนังสือพิมพ์มีปริมาณน้อยมาก เนื่อง

จากการคมนาคมไม่สะดวก ชาวบ้านเมืงฤทธิกรรมกรเปิดรับข่าวสารจากวิทยุและโทรทัศน์มากที่สุด โดยให้ความสนใจต่อรายการข่าวเป็นประจำ กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นแหล่งข้อมูล-ข่าวสารที่มีบทบาทมากที่สุดในหมู่บ้านเทคโนโลยี ทั้งในเรื่องทั่ว ๆ ไป และข่าวการฝึกอบรมเทคโนโลยีใหม่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะเดินทางติดต่อสื่อสารกับชุมชนอื่นเสมอ โดยจะเดินทางไปติดต่อราชการกับเจ้าหน้าที่มากกว่ากิจกรรมอื่น

ในด้านการคาดหวังผลประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ที่นำไปเผยแพร่โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ปรากฏว่า ชาวบ้านหวังว่าความรู้ที่ได้รับจากการอบรมจะทำให้ตนเองมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเป็นอันดับแรก ตามมาด้วยการหวังผลจากการได้รับการยกย่องนับถือจากเพื่อนบ้าน

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะทางเทคโนโลยีใหม่ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ นำไปเผยแพร่ แจกแจงเป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คุณลักษณะคุณประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ชาวบ้านเห็นว่า เทคโนโลยีดังกล่าวช่วยให้ทำงานได้สะดวกและรวดเร็วขึ้นมากที่สุด คุณลักษณะความเข้ากันได้ เห็นว่าความรู้ที่นำไปเผยแพร่เป็นความรู้ที่ตรงกับความต้องการของตนเองและเพื่อนบ้านมากที่สุด คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน ชาวบ้านเข้าใจความรู้ที่นำไปเผยแพร่อย่างมาก คุณลักษณะความสามารถนำไปทดลองใช้ได้ ชาวบ้านมีความเห็นว่าคุณสมบัติที่ได้รับควรนำไปใช้งานได้ต่อไปมากที่สุด และคุณลักษณะความสามารถสังเกตเห็นผลได้ ชาวบ้านได้นำความรู้ไปทดลองใช้และได้ผลดีและคิดว่าความรู้จะเป็นประโยชน์ต่อไปได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านส่วนมากเห็นว่า คุณลักษณะของความรู้ที่เป็นประโยชน์มากที่สุด ควรเป็นความรู้ที่สามารถเพิ่มผลผลิตที่ดีและประหยัดกว่าวิธีการเดิมที่เคยทำอยู่ จากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ปัจจุบันชาวบ้านยังคงใช้เทคโนโลยีที่ได้รับการอบรม ในลักษณะการประยุกต์ใช้เพียงร้อยละ 60 เท่านั้น

ในด้านความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ปรากฏว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นในทางบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และให้ความไว้วางใจสูง

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมด้าน เพศ อายุ การเข้าร่วมกิจกรรมของชาวบ้านมีความสัมพันธ์กับยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ขณะที่การศึกษา รายได้ และตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนคือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
3. การติดต่อสื่อสารกับชุมชนอื่นมากครั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
4. การคาดหวังผลประโยชน์ด้านการได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เพื่อนำมาประกอบอาชีพจากทางราชการ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ขณะที่ความคาดหวังว่าการมีรายได้เพิ่มมากขึ้น การนำความรู้ที่จะได้รับไปประกอบอาชีพ การมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น การได้รับการยกย่องนับถือจากเพื่อนบ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
5. คุณลักษณะทางเทคโนโลยีด้านคุณสมบัติเชิงเปรียบเทียบ ความยุ่งยาก ซับซ้อน ความสามารถนำไปทดลองได้ ความสามารถสังเกตเห็นผลได้ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ส่วนคุณลักษณะความเข้ากันได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่
6. ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ฯ ด้านความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความน่าไว้วางใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ แต่ความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่